

Ängås gård

- en natur- och kulturstudie

GÖTEBORGS
STADSMUSEUM

GÖTEBORGS
STADSMUSEUM

Enheten för Natur- och kulturmiljövård

November 2006

Diarenummer: 1247/06 5349

Författare:

Linda Andersson, biolog
Sanja Peter, bebyggelseantikvarie

Framsida:

Sockenkarta från 1847, Lantmäteriet

Foto:

Linda Andersson

Kartor:

Sockenkarta 1847 och Ekonomisk karta 1935, Lantmäteriet

Ortofoto:

© Göteborgs Stadsbyggnadskontor, bearbetning Göteborgs Stadsmuseum

Ängås gård

– en natur- och kulturstudie

Uppdrag

Göteborgs Stadsmuseum har på uppdrag av Fastighetskontoret gjort en studie av natur- och kulturvärden. Studien ska användas som underlag för detaljplanering av Ängås gård, Tynnered. Redovisningen av naturvärdena är ej fullständig utan ska ses som ett komplement till den vegetationsinventering och skötselplan som Park- och naturförvaltningen gjorde i oktober 2006.

Historik

På 1500- och 1600-talet var Ängås en frälsegård och från 1700-talet fram till 1860-talet beboddes gården av häradsskrivare. Huvudbyggnaden tillkom troligen cirka 1750 men har senare byggts om. En parkliknande trädgård med många olika sorter träd anlades av häradsskrivaren Swedmark. Parken innehöll så många olika trädarter att man på den tiden, under tidigt 1800-tal, ansåg att det inte fanns större trädbestånd i hela Frölunda socken. Fram till 1950-talet bedrevs jordbruk på gården.

Södra entrén till Ängås gård

Gammal väg i västra delen av området

Kulturmiljö

Gården omfattar en huvudbyggnad, en ladugård och ett mindre bostadshus. Huvudbyggnaden är på dubbel bredd med brutet tak och dubbla skorstenar. Fasaden har en ljus stående locklistpanel och pryds av en glasad veranda i öst. Huset har två våningar.

Ekonomibyggnaden är i falurött och båda byggnaderna är täckta med taktegel.

Västra Frölunda hembygdsförening, hemvärnsrusthåll och Göteborgs stad rustade upp byggnaderna på 1970-talet. I parken finns bland annat en allé som leder från den södra entrén till huvudbyggnaden. Vid entrén finns en grind med stolpar i granit.

Ekonomisk karta från 1935

Karta med naturvärden

Gårdsmiljön - naturvärden

Miljön runt gården består av grova ädellövträd, hålträd, hamlade träd och fruktträd och är en viktig biotop för fåglar, kryptogamer och insekter. Förutom den hamlade allén i söder finns ca nio hamlade träd i den västra delen av området (se karta ovan t h) som bör bevaras och återhamlas. I den södra delen av gårdsmiljön finns ett grovt träd som bör bevaras.

Den ekonomiska kartan från 1935 visar att den sydöstra delen då var en äng. Ängsmark var förr en vanlig biotop med stor biologisk mångfald. Idag finns det mycket få bevarade ängar.

Bevarande och utveckling

Ängås gård med omgivande trädgård är en historiskt värdefull bebyggelsemiljö och ingår i bevarandeprogrammet för Göteborgs kommun (Högsbo 58:2). Stadsmuseet bedömer att Ängås är den sista större bevarade gården i f.d. Västra Frölunda socken då den består av en gårdsmiljö med grova ädellövträd och hamlade träd. Gården har därför ett särskilt lokalhistoriskt intresse.

Miljön kring gården bör bevaras intakt med koppling till öppna marker på andra sidan Näsetvägen. Tydlig gränsdragning behövs för att bevara och förstå gården i dess kontext. Det område som föreslås för bevarande sammanfaller i stort med gårdsmiljön som den såg ut 1935 (se karta t h och ovan).

På 1990-talet gjordes en beskrivning av underhållsåtgärder för gårdens byggnader. Den är fortfarande aktuell och finns som bilaga till denna rapport.

Gårdsmiljön och trädgården är delvis igenvuxen. De yngre träden bör gallras bort och de träd som varit hamlade bör återhamlas (se park- och naturförvaltningens vegetationsinventering).

Det vore även önskvärt att restaurera den historiska ängsmarken genom att öppna miljön och sedan sköta den med slåtter.

